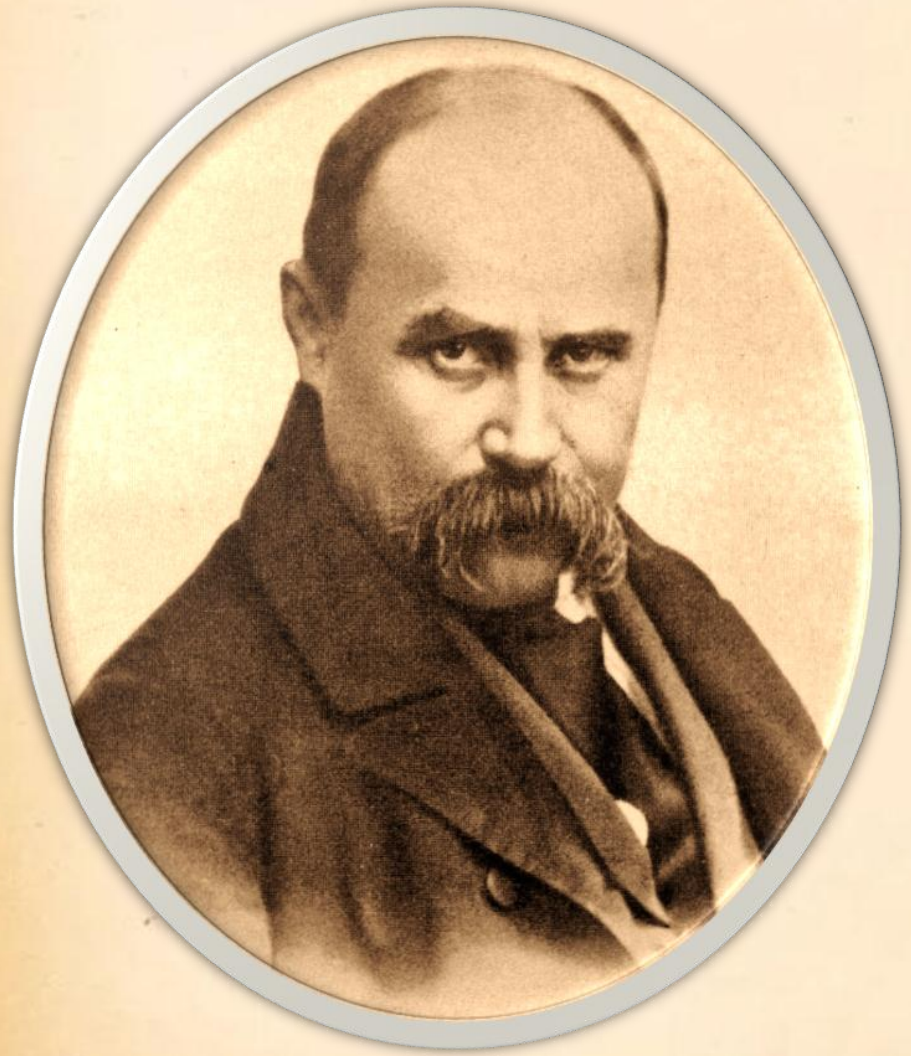
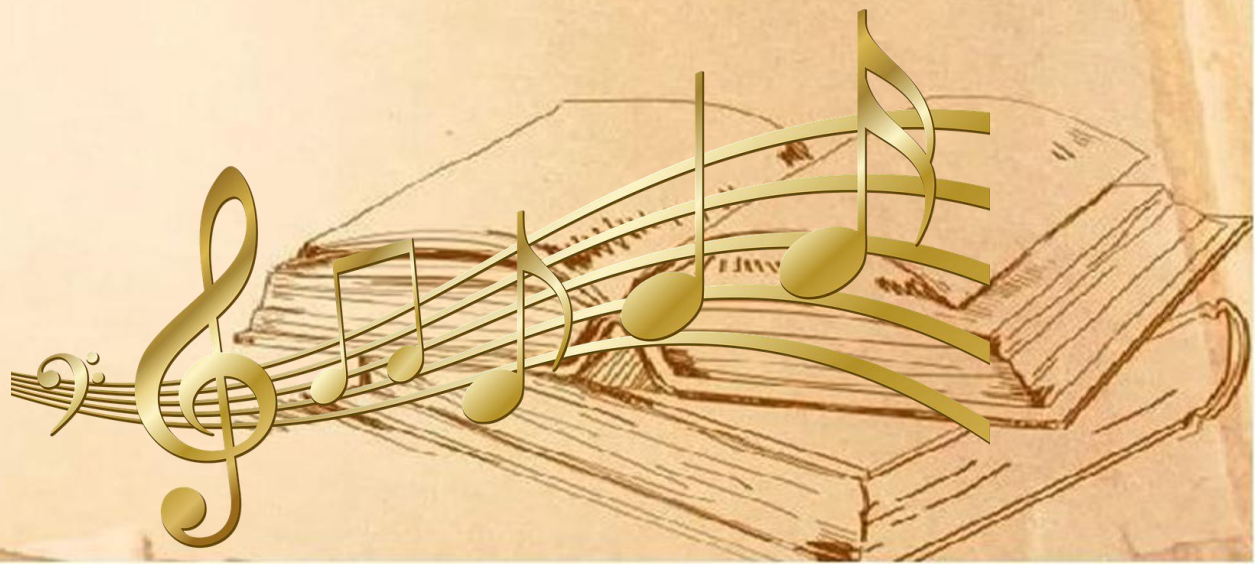

Від поезії до мелодії: музичний світ Тараса Шевченка

(до дня народження Т. Г. Шевченка)

Наша дума, наша пісня,

Не вмре, не загине...

От де, люде, наша слава,

Слава України.

Т.Шевченко

Генії не обирають ні часу народження,
ні місця. Кажуть, що все вирішується на
небесах. Творчість геніального сина
українського народу непідвладна часові.
Його спадщина належить
не лише Україні, а й всьому людству.

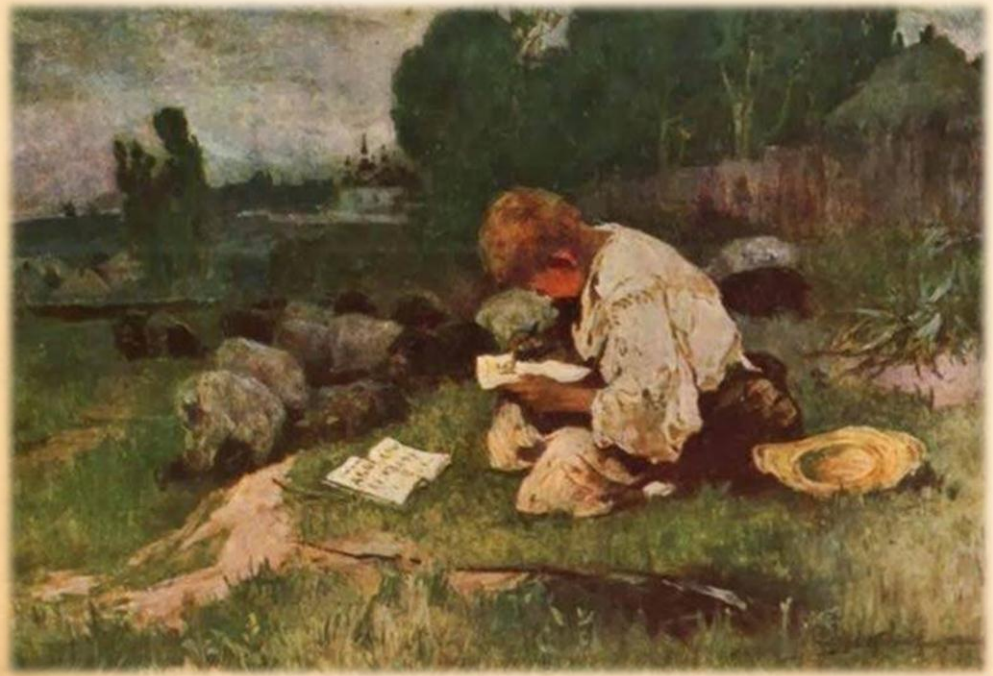
Знаємо про Шевченка-поета –
автора пророчих філософських творів,

знаємо Шевченка-художника –
тонкого і майстерного митця,

але існує і третє втілення митця –
Шевченко-музикант.

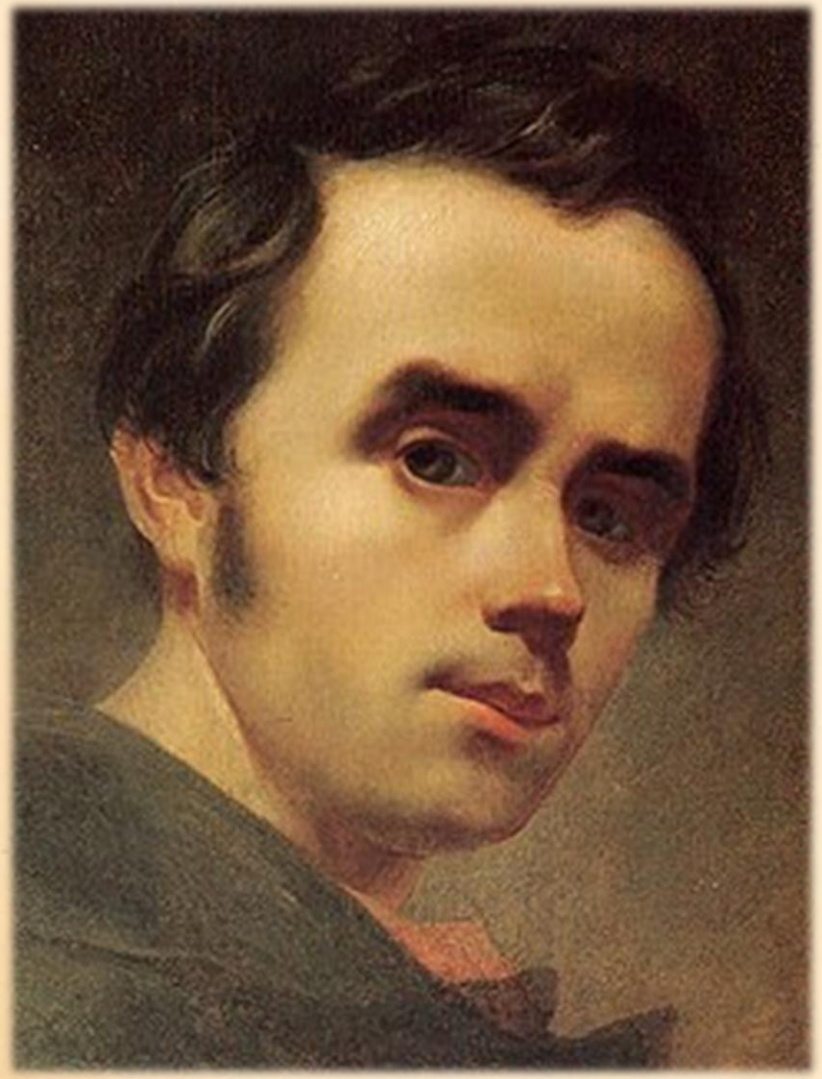

А починалося все ще з дитинства…
Палку любов до народної пісні
прищепила йому мати, яка співала колискові,
дід – історичні, батько –чумацькі,
сестра Катерина –ліричні.
За свідченнями сучасників, Шевченко міг слухати музику годинами, а спів для нього був органічною потребою. Був Тарас натурою музикальною, мав добрий голос, чудову пам’ять і неабиякий музичний слух.
Ще малим хлопчиком, почувши нову пісню, він одразу переймав її слова і мелодію.

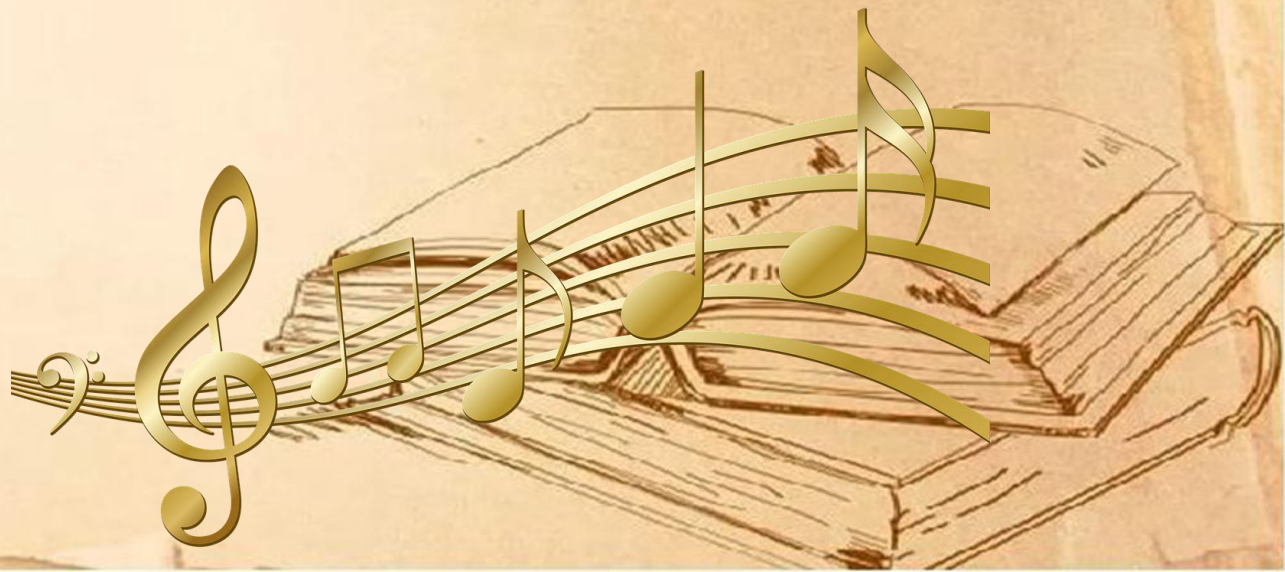
Не випадково вся творчість Тараса Шевченка пов’язана з народними піснями.

Шевченко мав голос приємного тембру – тенор.

П. Куліш згадував: «… *Коли Шевченко співав, усі довкруж замовкали і зачаровано слухали, дехто плакав, а він співав людям на втіху та собі самому ще й на більшу. Його улюбленою піснею була "Ой, зійди, зійди, зіронько та вечірняя".*»

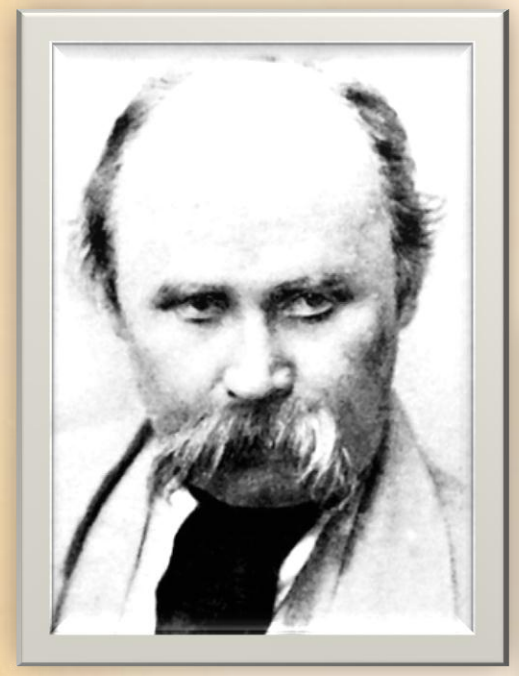

Фрагмент із записів Шевченка за 1857 рік: *«Я почув, як маленький оркестрик грає увертюру до опери Моцарта. Це така чудова музика, що мені здається, її не можна заграти недобре, вона завжди звучить божественно».*

Тарас Григорович був освіченою людиною в музичній справі та мав широке коло смаків: дуже любив Гайдна, Моцарта і Бетховена, обожнював Шопена, Мендельсона. Дуже добре знав тогочасних віртуозів: Паганіні, Серве, В'єтана. В його творах згадуються десятки прізвищ. Все це говорить про те, що Шевченко – інтелігент надзвичайно високого художньому смаку. Щоденники Тараса Шевченка дуже багаті на музичні судження. Він часто звертався до віденських класиків. І, звичайно, ідеалом гармонії завжди залишався Вольфганг Амадей Моцарт.

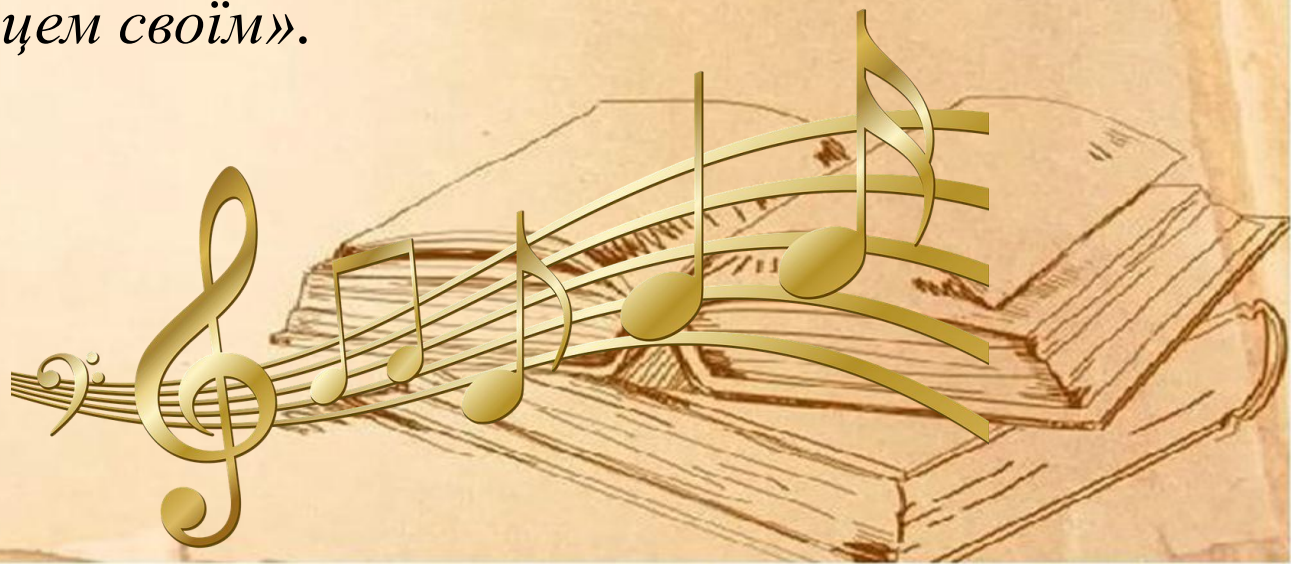
ТАРАС ШЕВЧЕНКО

СЕМЕН ГУЛАК-АРТЕМОВСЬКИЙ

Особливо тісна дружба пов’язувала Тараса Шевченка із Семеном Гулаком-Артемовським, яка тривала кілька десятків років. І дуже прикметно, що Гулак-Артемовський був одним із небагатьох, хто не відцурався Шевченка, коли він був на засланні, та підтримував його навіть матеріально. Шевченко пише йому із заслання листа: *«Брате мій, друже мій єдиний, Семене, благородніша і чистіша душа, хто б ще мене тут згадав, та ще й п’ятнадцять карбованців вислав. Благодарю тебе і помишлєнієм і серцем своїм».*

Найулюбленішому другові Тарасу Шевченку Семен Гулак-Артемовський присвятив свою пісню «Стоїть явір над водою»

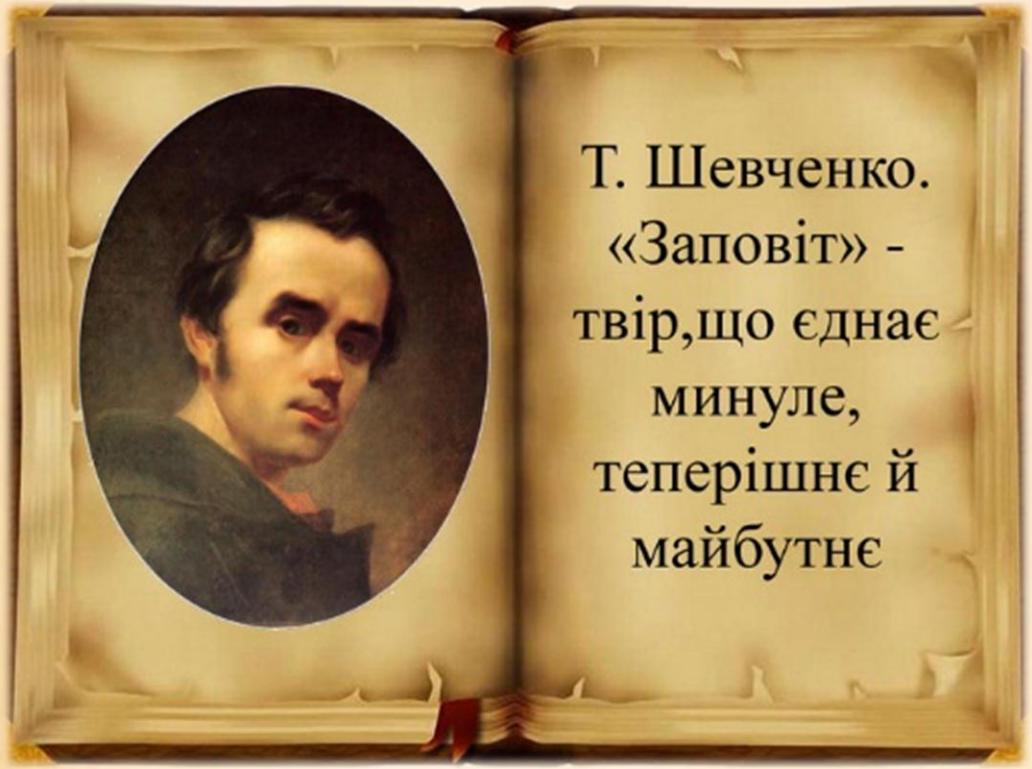

Читати «Кобзар» народ став по-своєму: він почав його співати. І справді, важко назвати іншого поета, який би викликав своїми поезіями такий глибокий резонанс у творчості народу. Авторами пісень на Шевченкові вірші ставали музиканти, невідомі лірники й кобзарі. Поширеними ще за життя поета були в народі пісні на його вірші «Тяжко, важко в світі жити», «Нащо мені чорні брови», «По діброві вітер виє» та ін. Імена авторів деяких пісень, що з'явилися в перші двадцять років після смерті поета, дійшли до нас.

На початку XX ст.
227 поезій «Кобзаря»
було втілено у 1500 музичних творах

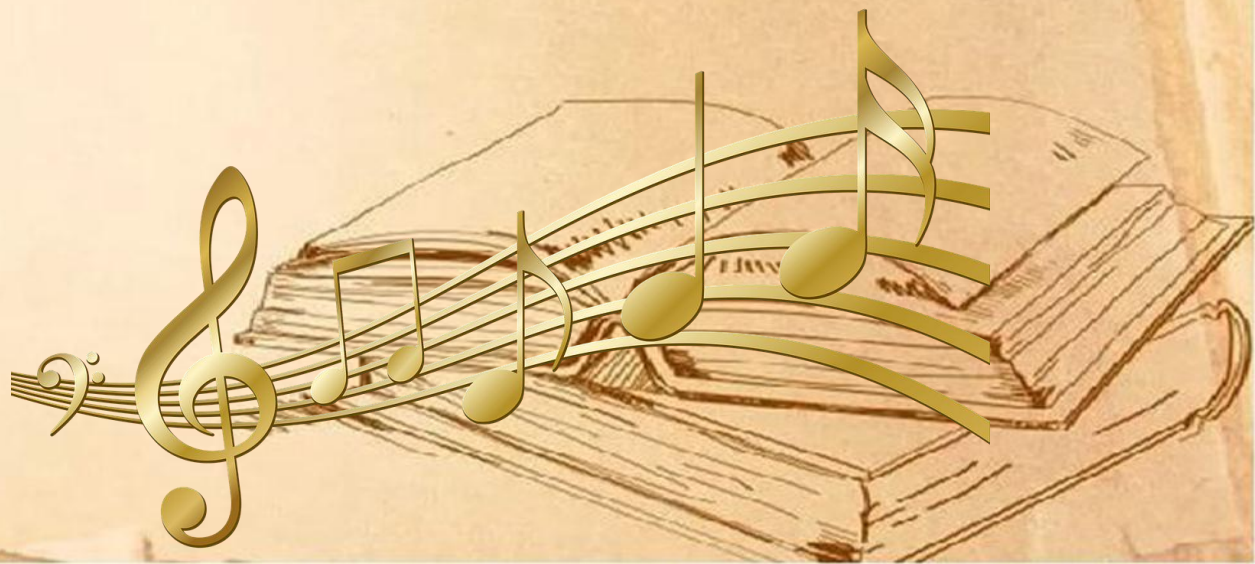

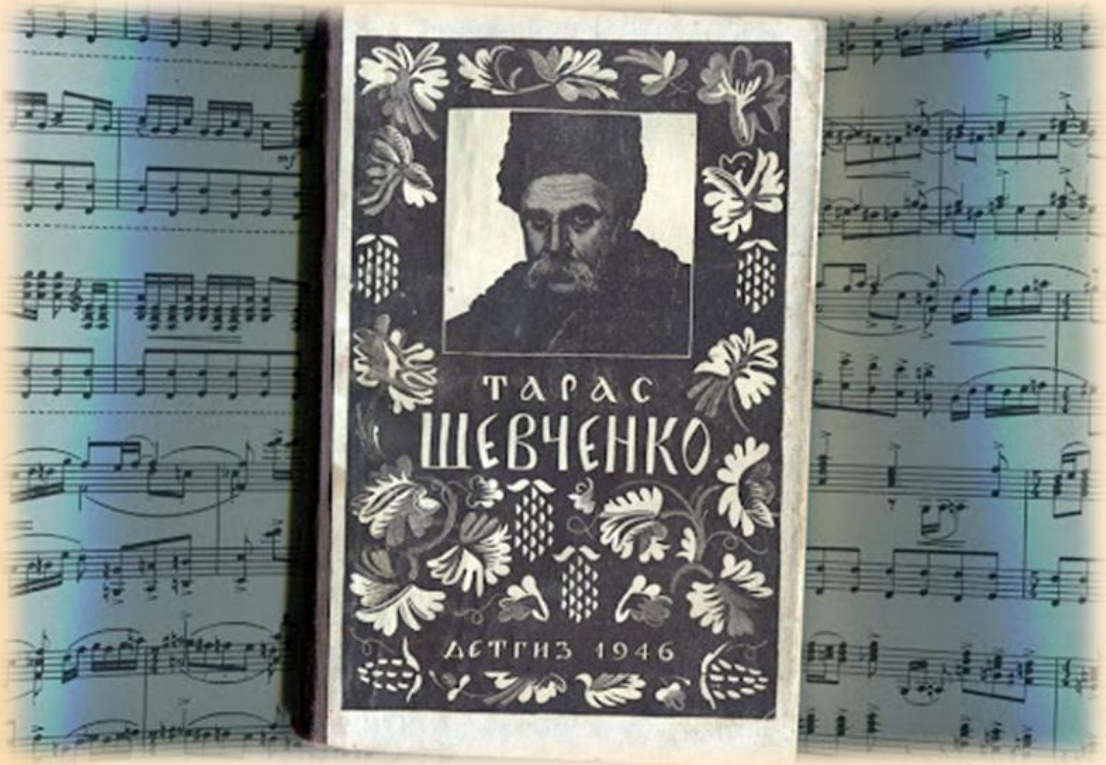

Унікальним явищем творчого процесу є Шевченків «Заповіт».

До нього зверталися 42 композитори.
Серед них Борис Лятошинський, Микола Лисенко, Михайло Вербицький, Кирило Стеценко, Лев Ревуцький, Гордій Гладкий та інші.
Цей твір справляє велике емоційне враження на слухачів, незалежно від їхньої національності, бо сповнений надзвичайної емоційної сили та віри в краще майбутнє України.

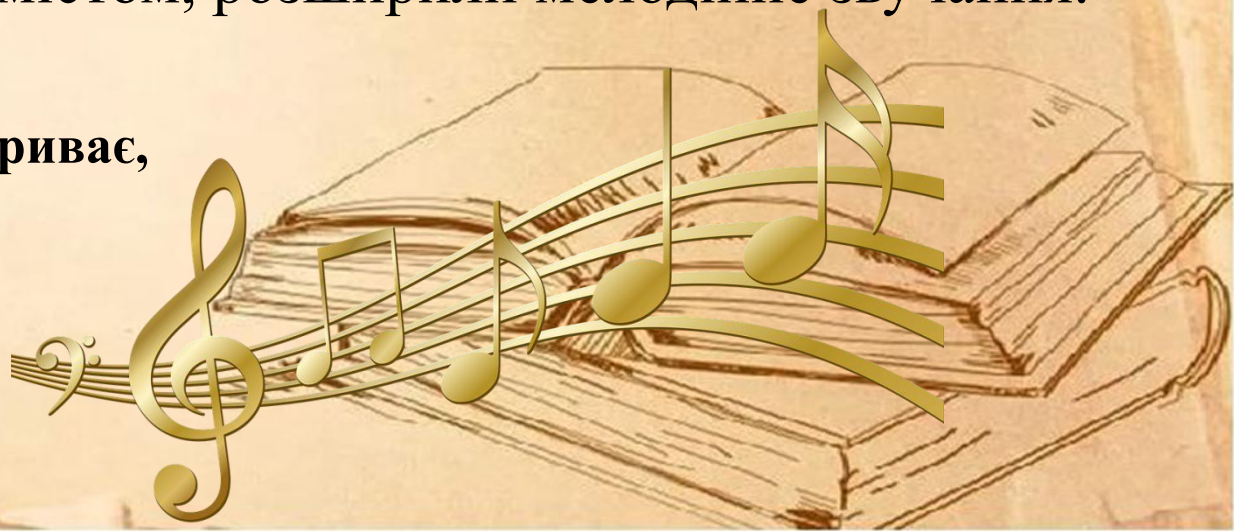
У 1868 році музику до «Заповіту» написав український композитор Гордій Гладкий. Саме його хорова версія набула всенародного визнання і стала найпоширенішою.

Завдяки надзвичайній мелодійності та ритмічній віртуозності своїх поезій Тарас Шевченко здобув славу одного з наймузикальніших поетів світу. Народна пісня, любов до якої поет проніс через усе життя, стала матір'ю Шевченкової поезії. Вона виросла з фольклорної стихії, а потім продовжила побутування в усній народній творчій традиції. Пісні на слова Т. Г. Шевченка мали значний вплив на українську народнопоетичну творчість. Вони внесли в народні пісні свіжі мотиви, ідеї, збагатили їх новим змістом, розширили мелодійне звучання.

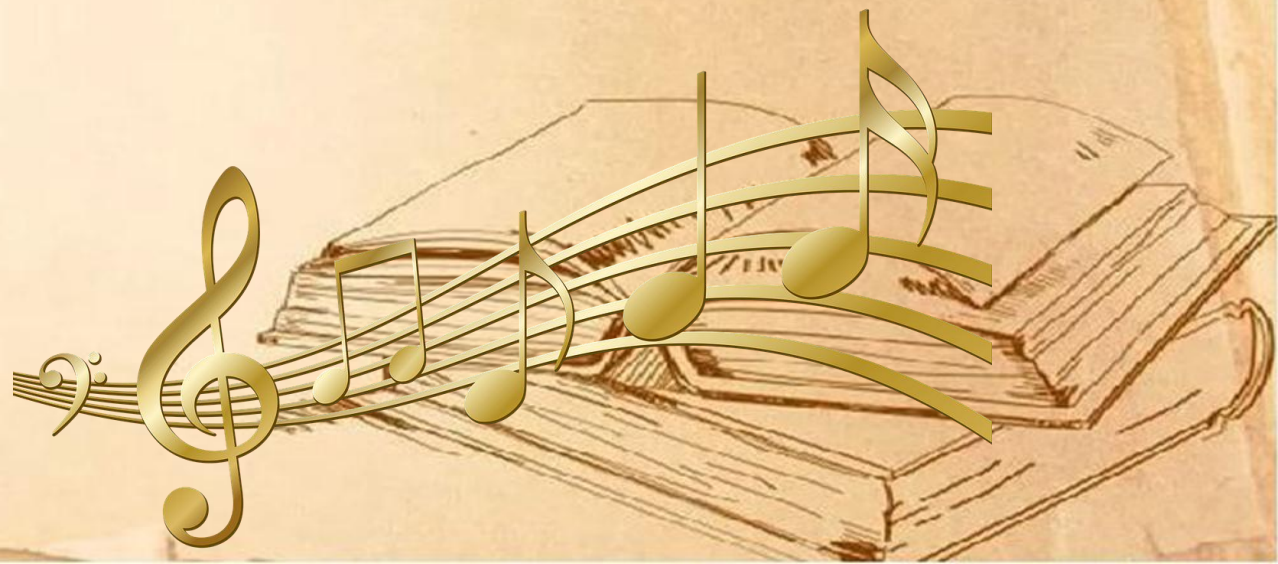
**Перехід Шевченкових поезій у народний репертуар триває,
кожне покоління і самодіяльних митців,
і композиторів-професіоналів
поповнює його новими зразками.**

У виконанні сучасних музикантів поезія Тараса Шевченка звучить по-новому – сміливо, актуально, по-сучасному, але з тією ж глибиною й силою.

Поезія Тараса Шевченка впевнено входить у простір сучасної музики – у рок, поп, авторську пісню – і набуває нового дихання. Твори Кобзаря звучать у репертуарі гуртів «Скрябін», «Кому вниз», «Мертвий півень», «KAZKA», «Kozak System», «Фата Моргана», «Тартак» та інших. Шевченко – це голос, що продовжує жити в ритмі нашого часу.

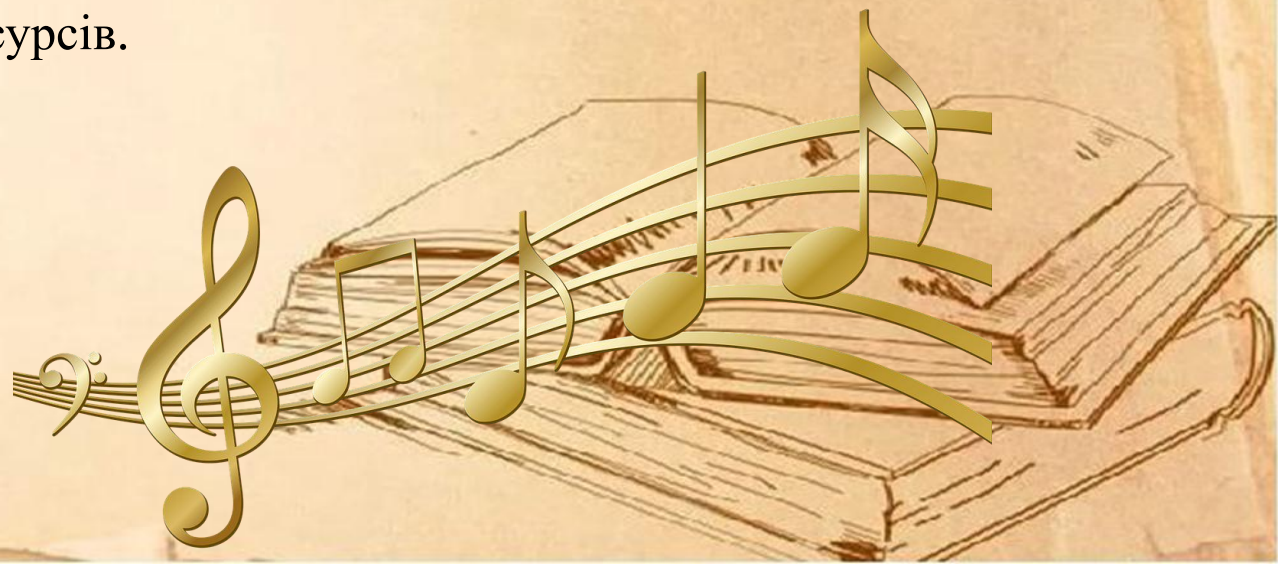
Список використаних джерел

Халєєва О. В., Костіна Л. М., Поддуда І. А. Музика в житті Т. Г. Шевченка. *Сучасні досягнення в науці та освіті* : зб. пр. XVI Міжнар. наук. конф., 1-8 листоп. 2021 р., м. Нетанія (Ізраїль). Хмельницький : ХНУ, 2021. С. 36-40.

Мельничук О. Музична інтерпретація поезії Тараса Шевченка у творчості композиторів XIX–початку XX століття. *Вісник Львівського університету. Серія мистецтво*. 2014. Вип. 15. С. 81-88.

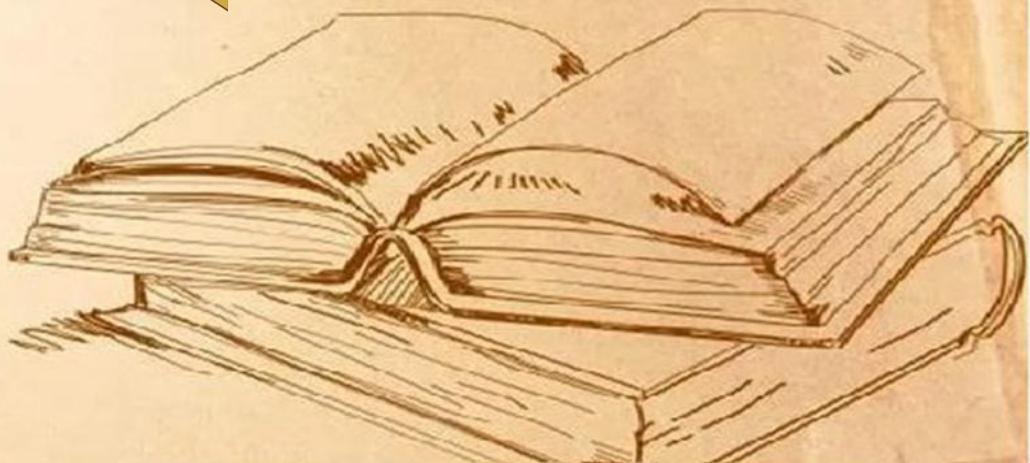
Захарчук О. Музичний дар Шевченка. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2014. Вип. 25. С. 33-44.

Використані фото із відкритих інтернет-ресурсів.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!

Віртуальну виставку підготувала Тетяна САВЧУК,
зав. сектору культурно-просвітницької діяльності
відділу обслуговування науково-технічної бібліотеки
Вінницького національного технічного університету